

Řízení rizik pro rozšířenou EU

Ve spolupráci se sítí Economist Corporate Network a skupinou Economist Intelligence Unit

Odpovědnost členů statutárních orgánů (D&O)

OBJEM evropské legislativy, kterou se řídí odpovědnost členů statutárních orgánů, se významně rozšiřuje.

Je začleněna do firemního práva i do samostatné zákonné úpravy, která řídí takové oblasti, jako je odpovědnost z hlediska životního prostředí a ochrany zaměstnanců. Evropská komise je spokojena s tím, že současné firemní právo EU, včetně těch částí, které se vztahují k odpovědnosti členů statutárních orgánů, je plně převedeno do zákonné úpravy nových členských států.

Rozsah odpovědnosti členů statutárních orgánů napříč Evropou se v posledních letech rozšířil následkem skandálů firem, jako Enron, Parmalat, Royal Ahold a jiné. Nejlepší známý příklad nedávné právní úpravy, americký zákon Sarbanes-Oxley z roku 2002 je známý tím, že nutí generální ředitele a finanční ředitele podepisovat prohlášení, v nichž tito potvrzují pravdivost účetní závěrky, a činí je osobně odpovědnými za podávání nesprávných informací.

Souhrnný přehled informací

Co musejí ředitelé společnosti vědět:

- V nových členských státech EU není firemní právo dobře etablováno a dodržováno. Práva menšinových akcionářů jsou často ignorována, mnohé vlastnické struktury jsou neprůhledné a majoritní vlastníci často brání snahám monitorovat chování představenstva. Mnoho špatně spravovaných firem se pravděpodobně raději nechá odstranit ze seznamu společností kotovaných na veřejných burzách, než aby museli čelit občanskoprávním a trestněprávním trestům stanoveným zákonnou úpravou vztahující se na správu společností (corporate governance).
- Navzdory tomu, co bylo řečeno výše, slabé kontrolní mechanismy a relativně malá akcionářská základna v současnosti způsobují, že riziko soudních sporů zahájených proti členům statutárních orgánů společností je u nových členských států EU nízké. Posílením kontrolních orgánů se tato situace změní.
- Odpovědnost, kterou nesou členové statutárních orgánů společnosti, je definována a úředně schválena zákonodárci EU třemi způsoby:
  - Stávající firemní právo Evropské unie, které se v posledních letech významně rozšířilo, se vztahuje na problémy, jako je nedovolené užívání vnitřních informací firmy, zavádějící investiční prospekty a transparentnost účetní závěrky.
  - Chystané evropské firemní právo, které bude chránit práva menšinových akcionářů, bude řídit zveřejňování pravidel a praxe v oblasti správy společnosti a vymezí odpovědnost členů představenstva za špatné hospodaření.
- Direktivy v jiných oblastech, jako je životní prostředí, zaměstnanecké právo, zdraví a bezpečnost a ochrana spotřebitele, které rovněž slouží k vymezení odpovědnosti členů statutárních orgánů společnosti.
- Většina nových členských států EU nebo organizací v nich působících, jako jsou burzy cenných papírů, rovněž řeší správu společností prostřednictvím přijetí dobrovolných kodexů etického chování. Ačkoliv z nich nevyplývají pro představenstva žádné pokuty, pravděpodobně ovlivní to, co soudy a skupiny akcionářů budou očekávat od členů statutárních orgánů.
- Pojištění odpovědnosti členů statutárních orgánů je relativně nový druh pojištění v nových členských státech EU a existuje tendence, že je kupují nadnárodní společnosti a společnosti ve vysoce regulovaných sektorech.
- Od roku 2001 do roku 2003 sedm nejvyšších trestů nebo vyrovnání pro členy statutárních orgánů ve společnostech EU dosáhlo částky vyšší než 1 mld. USD.

Plán opatření EU

 EVROPSKÁ KOMISE, poté, co opustila 30 let starý pokus vytvořit obsažný celek firemního práva (Pátá direktiva), reagovala na finanční skandály opatřeními v několika vybraných oblastech. Plán opatření komise nazvaný *Modernizace firemního práva a posilování správy společnosti*, vydaný v roce 2003, měl za následek celou řadu direktiv, které přímo nebo nepřímo rozšiřují osobní odpovědnost členů statutárních orgánů společnosti. Z nich nejvýznamnější jsou následující:

- **Direktiva o nedovoleném užívání vnitřních informací firmy a manipulaci trhu** (má být převedena do října 2004), která takovou činnost staví mimo zákon.
- **Direktiva o tom, že při veřejné nabídce cenných papírů nebo tehdy, jsou-li cenné papíry přijaty k obchodování, má být publikován prospekt, což vystavuje ty, kdo jsou za prospekty odpovědní, administrativním a občanskoprávním sankcím, pokud jsou prospekty neúplné nebo nesprávné** (tato direktiva má být převedena do července 2005).
- **Direktiva o harmonizaci požadavků na transparentnost s ohledem na informace o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu** (má být převedena do podzimu 2006). „Direktiva o transparentnosti“ vyžaduje od „osob odpovědných v rámci subjektu emitenta“ za potvrzení toho, že každá půlroční a výroční zpráva představuje „podle jejich nejlepšího vědomí“ přesný popis finanční situace a výkonnosti společnosti i vývoje a rizika těchto veličin. Na rozdíl od zákona Sarbanes-Oxley, direktiva o transparentnosti vystavuje celé představenstvo administrativní a občanskoprávní odpovědnosti, pokud jsou tyto zprávy považovány za zavádějící.

Tyto direktivy jsou pozoruhodné ze dvou důvodů. Za prvé, pro některé členské státy EU se jedná o první součásti zákonné úpravy tohoto druhu. Několik členů musí například teprve zakázat nedovolené užívání vnitřních informací firmy. Za druhé, znění direktiv znamená, že výsledná národní legislativa může ponechat značný prostor pro široký výklad. Například, navzdory ujištění Komise, znění direktivy o transparentnosti vyvolalo u Výboru pro Evropskou Unii Sněmovny lordů ve Velké Británii obavy, že toto opatření by mohlo umožnit zahájení soudních sporů nikoliv pouze ze strany akcionářů, ale ze strany kteréhokoliv potenciálního investora kdekoliv v Evropě.

Na obzoru se rýsují ještě další zákonné předpisy EU:

- Direktiva plánovaná na rok 2005, která má chránit práva menšinových akcionářů získávat nezbytné informace, klást otázky, navrhnout řešení a hlasovat v nepřítomnosti nebo elektronicky.
- Direktiva plánovaná na rok 2004 nebo počátek roku 2005, která vyžaduje od společností zveřejnění pravidel správy společností a jejich uplatňování.
- Nejvýznamněji pak direktiva plánovaná na období let 2006 a 2008 o odpovědnosti členů představenstva. Kromě jiného by tato direktiva dala menšinovým akcionářům práva požadovat vyšetřování chování představenstva, zakazovala by podnikatelskou činnost v době platební neschopnosti a uzákonila by po celé EU diskvalifikace ředitelů za závažné případy špatného hospodaření.

Dobrovolná správa

KODEXY chování v rámci dobrovolné správy, které se objevily teprve nedávno, se rychle rozšířily. Zpráva komise zjistila, že se v Evropské patnáctce od roku 1997 do roku 2001 objevilo 25 nových kodexů. Po Enronu se objevilo dalších deset kodexů spolu se třemi významnými pozměněními kodexů dřívějších. Všechny nové členské státy s výjimkou Estonska je mají s tím, že burzy v Budapešti a Rize zavedly nové kodexy velice nedávno. Nakonec pak v dubnu 2004 Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) dokončila post-enronovskou aktualizaci svých nesmírně vlivných *Zásad správy společnosti*. Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko – všechny tyto státy jsou členy OECD – zavedly kodexy správy společnosti založené na těchto *Zásadách*.

Takové dobrovolné kodexy mají malý přímý dopad na odpovědnost členů statutárních orgánů. Vzhledem k tomu, že jsou

dobrovolné, postrádají kontrolní mechanismy. Ty nejnáročnější vyvíjejí na společnosti tlak, aby vysvětlily veškerá selhání při dodržování jejich ustanovení. Tato „měkká“ opatření by však mohla mít dva významné právní dopady:

- Firemní právo ve většině evropských zemích vyžaduje, aby členové představenstva jednali jako uvážliví, kompetentní obchodníci a zachovávali rovný přístup ke všem akcionářům. Kodexy, přestože mají nutně všeobecný charakter, vysílají signály o významu takovýchto očekávání ve větší míře, než legislativní dokumenty. Soudy je mohou užívat při hodnocení toho, co je v případech ředitelů „přiměřeným“ jednáním.
- Evropská komise naznačila, že má v úmyslu podpořit sbližování evropských dobrovolných kodexů a podporovat všechny členské státy k tomu, aby přijaly jeden kodex, který by byl povinný pro všechny místní společnosti. Pokud by tato snaha uspěla, hranice mezi „měkkými“ a „tvrdými“ zákony by se rozplynula.

Je to vážné

Prozatím akcionáři a žalobci používali právní zbraně, které již mají k dispozici, se znepokojivým výsledkem. Od roku 2001 do roku 2003 sedm nejvyšších trestů nebo vyrovnání pro ředitele a vedoucí pracovníky ve společnostech EU dosáhlo částky vyšší než 1 mld. USD. Počet skutečných případů poklesl, avšak počet žalob ze strany amerických akcionářů proti evropským společnostem - obvykle těch nejnákladnějších – nadále roste. V důsledku toho pojistné týkající se krytí odpovědnosti členů statutárních orgánů v Evropě zaznamenalo strmý nárůst a došlo k případům, kdy některé ceny vzrostly až o 500%, ačkoliv konkurenční tržní síly nyní směřují do období snižování pojistného.

Potenciální zdroje odpovědnosti členů statutárních orgánů ve střední a východní Evropě

 PŘÍPADY soudních řízení proti členům statutárních orgánů společností jsou ve střední a východní Evropě vzácné. Je tomu tak převážně vzhledem k tomu, že tržní hospodářství v regionu je dosud ne zcela rozvinuté a že zde existuje relativně slabá kultura občanského a akcionářského aktivismu. Úhybná opatření kotovaných společností a slabé kontrolní mechanismy (viz níže) znamenají, že zavádění direktiv EU v krátkodobém výhledu nepovede k vlně soudních procesů v oblasti odpovědnosti členů statutárních orgánů. V dlouhodobějším výhledu se tato situace změní.

Potlačování práv akcionáře

Jakmile nové členské státy EU posílí kontrolní mechanismy, problémy vztahující se k široce rozšířenému potlačování práv menšinových akcionářů v rámci regionu poskytne plodnou půdu pro žaloby v souvislosti s odpovědností členů statutárních orgánů. Mechanismy správy se prokázaly být příliš slabými na to, aby zabránily manažerům sledovat svůj vlastní prospěch během vlny privatizace devadesátých let. Buď takové firmy selhaly anebo akcie nashromáždili hromadní držitelé akcií, k nimž patřili zahraniční investoři, banky, investiční fondy a zámožní jednotlivci. V důsledku toho dnes země střední a východní Evropy vykazují daleko koncentrovanější modely vlastnictví společností, než je tomu v západní Evropě nebo v Americe.

Taková koncentrace zplodila kulturu, v níž jsou práva menšinových akcionářů často ignorována. U mnoha společností jsou struktury vlastnictví často neprůhledné, představenstva ztotožňují zájmy společnosti se zájmy majoritního akcionáře (který má kontrolu nad jmenováním do funkcí), klíčové informace nejsou sdělovány a překážky jsou kladeny do cesty mechanismům monitorování představenstva – například se jedná o bránění v přítomnosti zástupců na valných hromadách nebo dokonce překládání valných hromad na poslední chvíli.

V některých zemích rovněž dochází k politickému vměšování. Je to tam, kde stát zůstává hlavním hráčem v podnikové sféře, neboť vlastní velké podíly v největších domácích společnostech (jako jsou poskytovatelé telekomunikačních služeb a energetické firmy) a přímo kontroluje velké investiční fondy. U státních zaměstnanců je běžné zastávat funkce v představenstvech společností a častokrát je zavedenou praxí jednat a hlasovat spolu s ostatními většinovými akcionáři.

Slabé místní kapitálové trhy celý problém jenom zhoršují. Úsilí z devadesátých let vytvořit trhy cenných papírů uspělo pouze částečně. S výjimkou Polska jsou burzy cenných papírů v regionu nevelké: Varšavská burza je přibližně stejně velká jako všechny burzy v jiných nových členských státech dohromady. Jejich malá velikost a všudypřítomná koncentrace vlastnictví způsobuje, že tyto burzy nejsou likvidní a jsou náchylné k manipulaci. S tím jak domácí trhy skýtají pouze malou hotovost, někteří většinoví vlastníci udržují hodnotu svých akcií uměle na nízké úrovni, což jim umožňuje skupovat akcie menšinových akcionářů za nižší cenu. S dostatečně vysokým objemem akcií, obvykle se jedná o 75%, jsou schopni odstranit společnost ze seznamu společností obchodovaných na burze a tím se vyhnout předpisům v oblasti správy, které burza uplatňuje.

Akcionářské organizace v rámci střední a východní Evropy jsou v současné době slabé a mají malé zkušenosti s konfrontacemi s představenstvy v souvislosti s problematikou správy společností. Výše uvedené direktivy EU se však výslovně týkají práv a odpovědností akcionářů a stanovují osobní odpovědnost ředitelů z mnoha druhů přestupků, k nimž v současnosti běžně dochází. Mnoho společností, které byly v rámci přípravy této zprávy dotazovány, očekává, že vznik agresivnějšího aktivismu na straně akcionářů je v nových členských státech pouze otázkou času. Představenstva tak mohou očekávat konfrontace s akcionáři v podobě například jejich požadavků na

oficiální prošetření záležitostí nebo podávání občanskoprávních žalob ve snaze bránit se tomu, co menšinová vlastníci vnímají jako zneužití svých práv.

Dokonce i seriózní účast na těchto trzích znamená vystavení se rizikům v oblasti odpovědnosti členů statutárních orgánů a dobré pověsti. Ve vzácném příkladu polského akcionářského aktivismu údajná nepřiměřenost chování společnosti Michelin coby většinového vlastníka společnosti Stomil Olsztyn zavdala důvod k provedení tří auditů. Přestože došlo k zproštění obvinění, stála tato epizoda společnost 50 mil. USD. Pernod Ricard, Bayerische Hypo Vereinsbank a Goodyear rovněž čelily neopodstatněným obviněním, že zneužívají své majoritní podíly v místních firmách.

Domácí právo

Odpovědnost členů statutárních orgánů rovněž ovlivňuje domácí právo nových členských států EU týkající se ochrany životního prostředí, zaměstnanosti, zdraví a bezpečnosti zaměstnanců poctivého obchodování a ochrany spotřebitele. Zatímco Brusel požádal nové členské státy, aby převedli do své zákonné úpravy právo EU v těchto oblastech v rámci procesu svého přistoupení, ponechává na zemích samotných, aby rozhodly o uplatnění osobní odpovědnosti za kroky společností.

Právo EU v těchto oblastech bude nezbytně mít dopad na odpovědnost členů statutárních orgánů. Podniky budou muset přijmout výrazně vyšší standardy a často podniknout hluboké kulturní změny i rozsáhlou modernizaci vybavení a infrastruktury. Vedení a představenstva budou volána k odpovědnosti za úspěch těchto transformací. Jedna česká společnost poskytující veřejné služby v nedávné době zařídila členům svého představenstva pojištění odpovědnosti členů statutárních orgánů vzhledem k obavám z neúmyslného porušení nových předpisů EU v oblasti odpovědnosti za škody v oblasti životního prostředí.

V nových členských státech EU rovněž existuje odpovědnost členů statutárních orgánů v rámci aspektů domácího firemního práva. Příklady, které se obecně vztahují na všechny z nich, zahrnují následující záležitosti:

- Členové statutárních orgánů jsou odpovědní za škody vzniklé společnosti na základě hrubé nezpůsobilosti, neoprávněných nebo nezákonných kroků (včetně podvodného zkreslení finanční situace společnosti) nebo nedbalosti. Obvykle pouze společnost sama může zažalovat své ředitele, avšak, pokud to společnost odmítne učinit, menšinová akcionáři mohou zahájit soudní spory. Žalobci mají obtížný úkol prokázat, že členové představenstva neuplatnili při svém jednání náležitou péči, přestože v Lotyšsku důkazní břemeno je na straně obžalovaných.
- Členové statutárních orgánů jsou odpovědní za neplacení daní nebo jiných dluhů společnosti, pokud pokračují v činnosti poté, co měli zahájit konkurzní řízení.
- Zpravidla platí, že je nutné zahajovat občanskoprávní spory a uplatňovat nároky na základě předpisů v souvislosti s pracovněprávními vztahy, zdravím a bezpečností, ochranou spotřebitele a otázkami životního prostředí, proti společností spíše než proti ředitelům a vedoucím pracovníkům společnosti. Vyskytují se výjimky tam, kde tito jedinci nesplní soudní nebo administrativní příkazy zaměřené proti společnosti. Firma může naproti tomu zažalovat odpovědné jednotlivce s cílem vymáhat náklady vyplývající z negativních rozsudků.
- Členové představenstva jsou odpovědní společně a nezávisle na krocích představenstva, ačkoli jednotlivci se mohou někdy vyhnout odpovědnosti, pokud hlasovali proti postupu, který zavdal důvod k stížnosti nebo, v případě negativního rozsudku, skupina může společně zažalovat své kolegy, kteří nesou největší odpovědnost. Společná odpovědnost je zejména riskantní v některých menších státech, kde často není dostatečné množství kvalifikovaných jednotlivců, aby naplnili dozorčí rady.

- Jednotliví členové statutárních orgánů jsou odpovědní za trestné činy, které vědomě spáchají. V některých zemích, například na Slovensku, nelze z trestných činů obvinít společnost, takže členové představenstva by mohli být obviněni za jakákoliv taková provinění bez ohledu na jejich osobní jednání.

Rozdíl mezi zeměmi střední a východní Evropy, pokud jde o místní odpovědnost členů statutárních orgánů, jsou obvykle stejně příkré jako podobnosti mezi nimi. Některé příklady, které to ilustrují:

- V Estonsku je zločinem vyrazovat obchodní tajemství a na Slovensku zase pronášet nepravdivé negativní výroky o výrobku konkurenta.
- Zákonná úprava v Polsku a Maďarsku neuznává náhradu škody plnicí trestnou funkcí, zatímco v České republice tomu tak je.
- České, lotyšské a slovenské zákony zakazují dohody směřující k omezení odpovědnosti ředitelů, zatímco v jiných nových členských státech EU jsou tyto dohody povoleny.
- Maďarské právo poskytuje větší ochranu proti občanskoprávním sporům v oblasti odpovědnosti členů statutárních orgánů než většina právních úprav, uvaluje však rovněž určité přísné trestněprávní tresty včetně uvěznění až na osm let za obchodování v období platební neschopnosti.
- Dle slovenského práva může být osoba, která není v představenstvu, jehož pokyny ředitelé jsou zvyklí poslouchat, například majoritní vlastník, považována za stínového ředitele nesoucího plnou odpovědnost.
- Polský zákoník práce nezná pojem sexuálního obtěžování, avšak členové týmu vedení mohou být uvězněni na pět let prostě proto, že jednají v neprospěch společnosti. Jak budou soudci toto vykládat není jisté vzhledem k tomu, že samostatná část zákonné úpravy kryje ředitele, kteří zneužívají svého postavení k osobnímu prospěchu.

Vzhledem k rozšířenému zneužívání práv menšinových akcionářů platí, že kdyby bylo rozšíření firemního práva v nových členských státech uplatněno bezprostředně na všechny společnosti, zcela by to vystavilo představenstva velkému množství soudních žalob. Kolektivní odpovědnost představenstva zakotvená v nové právní úpravě by vystavila žalobám dokonce i ředitele, kteří by si ničeho nebyli vědomi.

V praxi bude tento dopad menší, neboť:

- Direktivy se týkají pouze společností kotovaných na regulovaných trzích. Mnoho majoritních investorů, obávajících se přehlednutí, prostě získá více akcií a odstraní své společnosti ze seznamu burz cenných papírů.
- Z oněch několika málo místních společností, které potřebují přístup na relativně velké kapitálové trhy, jsou mnohé již křížově kotovány na amerických a evropských burzách, kde jsou uplatňovány přísnější metody zkoumání a kde existuje vyšší riziko v oblasti odpovědnosti členů statutárních orgánů. Polovina akcií WIG20 – nejlepších akcií varšavské burzy a nejlépejších ve střední a východní Evropě – a 60% nejlepších baltických společností jsou kotovány jenom v New Yorku.

Proto se nové direktivy budou vztahovat primárně na velké kotované společnosti, které se již chovají dobře. Měly by však mít pozitivní dopad na správu společností u středně velkých firem zaměřených prorůstově v rámci střední a východní Evropy, které usilují o veřejnou kotaci. Aby se však správa společností v střední a východní Evropě v důsledku toho změnila, bude zapotřebí, aby kontrolní orgány dosáhly obrovského pokroku, pokud jde o zdroje a skutečně aktivní přístup.

Prosazování

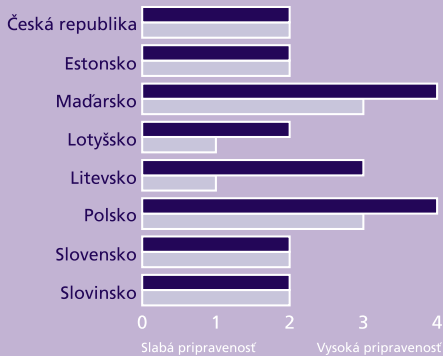
AČKOLIV Evropská komise uvedla, že místní správní orgány jsou schopny prosazovat firemní právo, jiní komentátoři shodně popisují jejich regulační kapacitu jako slabou. Polské a maďarské instituce jsou přísnější než většina jiných a finanční ústavy jsou pozoruhodně dobře regulovány v celém regionu. (Velká česká banka dotazovaná pro účely této zprávy zmínila „vysoký standard odbornosti“ finančních regulátorů v této zemi.)

Převážnou příčinou slabosti kontrolních orgánů je nedostatek zkušeností. Tržní hospodářství je zde pouze deset let starou záležitostí a právní úprava byla doposud v neustálém pohybu s tím, že hlavní změny související s přičleněním byly dokončeny teprve tento rok. Regulátoři, kteří se učí svou práci od začátku, čelí neustále se proměňujícím předpisům v písemné podobě s tím, že v hlavách mají odlišné normy, než jsou ty místní.

Soudy ve střední a východní Evropě mají malou zkušenost s určování osobní odpovědnosti, pokud jde o obchodní záležitosti. Většina nové právní úpravy v oblasti odpovědnosti členů statutárních orgánů vyžaduje výklad termínů jako je „přiměřený“, „úmyslné porušení“ nebo „hrubá nedbalost“. Existuje málo právních případů nebo neexistují vůbec, kterými by se mohly řídit rozsudky souvisejících s těmito čerstvě vytvořenými zákony.

Jak bylo uvedeno výše, organizace akcionářů jsou slabé a neúčinné. Dvě malé akcionářské skupiny v Polsku jsou v rámci regionu spíše výjimkou. Navíc, kvůli překážkám při prosazování práv menšinových akcionářů, mají aktivisté tendenci vyvolávat trapné situace na valných hromadách spíše než aby uplatňovali volební právo dané akciemi nebo využívali soudů. Investiční fondy a finanční ústavy nezaujímají žádnou významnou monitorovací roli. Věřitelé rovněž mají malý dopad, ačkoliv banky, jako je Bank Pekao, jedna z největších v Polsku, jsou aktivní při šíření národních kodexů správy společností.

ACCESSION COUNTRIES' READINESS FOR D&O LIABILITY

■ Stav legislativy firemního práva
□ Kapacita vymahatelnosti

Zdroj: ECN (odhady založené na průzkumu a pohovorech)

Vědomí rizik a pojišťovací postupy

AČKOLIV odpovědnost členů statutárních orgánů není v současné době prioritou pro představenstva společností ve střední a východní Evropě, společnosti dotazované pro účely této zprávy očekávají, že se tato situace změní. Předpovídají, že případy odpovědnosti členů statutárních orgánů budou ve střednědobém výhledu sledovány mnohem intenzivněji.

- Mnoho lidí má výhrady ke kvalitě kontrolních orgánů, všichni se však domnívají, že se zlepšují s tím, jak získávají zkušenosti, a očekávají, že v příštích dvou až čtyřech letech dosáhnou evropské úrovně.
- Zvyšující se počet společností ve střední a východní Evropě bude potřebovat přístup na zahraniční trhy cenných papírů a bude tak muset čelit monitorování ze strany amerických a ve vzrůstající míře se soudících francouzských a německých akcionářů.
- Aktivismus místních akcionářů se začíná hýbat - většina společností, s nimiž jsme prováděli rozhovory, viděla svůj vliv ve větším růstu správy společností; očekávají ve zvýšené míře vzdělané akcionáře, kteří budou nutit společnosti žalovat ředitele a vedoucí pracovníky v případech, kdy jsou osobně odpovědní nebo tak budou jednoduše činit sami.

Vzhledem k neprůhledné správě společností v regionu zcela jistě dojde k činnostem společností, které vyvolají uvalení osobních trestů u ředitelů. První úspěšně završené soudní řízení v souvislosti s odpovědností členů statutárních orgánů odstartuje další vlnu soudních řízení. Stojí za to připomenout, že odpovědnost členů statutárních orgánů v západní Evropě se transformovala z okrajové oblasti pojištění do významného rizika za období kratšího než deset let, částečně prostřednictvím právních reforem EU uvedených v platnost v osmdesátých letech.

Pojištění odpovědnosti členů statutárních orgánů je k dispozici ve většině zemí střední a východní Evropy. Velké nadnárodní společnosti obvykle zahrnují místní představenstva a manažery do svého skupinového krytí odpovědnosti členů statutárních orgánů, což za daných podmínek ve značné míře neovlivňuje pojistné.

Místní firmy ve vysoce regulovaných průmyslových odvětvích, jako je finanční odvětví, farmaceutický průmysl a veřejné služby rovněž mají tendenci se pojišťovat. Několik společností dotazovaných pro účely této zprávy si stěžovalo na nedostatek přiměřených pojišťovacích produktů vyskytujících se v místě jejich působení; ty, které jsou k dispozici, často představují zahraniční pojistné krytí opatřené pouze místní nálepkou ze strany lokálně působící firmy.

Společnosti v jiných oborech často nedělají více, než že monitorují vývoj a spoléhají se na to, že splňují kodexy dobrého chování. Například nejvyšší vedoucí pracovníci velké litevské výpočetní firmy přezkoumávají nové direktivy EU, řídí se místní zákonnou úpravou, sledují Mezinárodní účetní standardy a poskytují takovou smluvní ochranu ředitelům a vedoucím pracovníkům, jakou v rámci zákonů mohou. Na druhé straně vedení neví o žádném případě odpovědnosti členů statutárních orgánů v Litvě a má obavy, že pojištění je může stát více, než úhrada jakýkoliv případných negativních rozsudků v procesech vedených proti jejich ředitelům.

V prostředí, kde společnosti mají zakázáno odškodňovat své ředitele anebo jsou omezovány v možnostech, kdy je jim ze zákona povoleno odškodňovat své ředitele, pojištění odpovědnosti členů statutárních orgánů může být poslední linií obrany proti osobnímu úpadku. Je lepší mít nějaké dobré krytí a spát v noci dobře, než si příliš pozdě uvědomit, že hrozící soudní spor způsobí váš krach dříve, než budete moci své jméno očistit.

Ve Velké Británii existují ředitelé velkých společností, kteří se ocitli v osobních finančních potížích, když musí absolvovat mnoho let trvajících soudních sporů – a přitom bylo možné se jim vyhnout pořízením příslušného pojištění odpovědnosti členů statutárních orgánů.

Další zdroje informací:

ČESKÁ REPUBLIKA

Delegace Evropské komise v České republice
Tel: +(420) 2243 12835
Fax: +(420) 2243 12850
Web: www.evropska-unie.cz

Mise České republiky při EU v Bruselu
Tel: +(322) 2130 111
Fax: +(322) 5137 154

Ministerstvo financí
Letenská 15
118 10 Praha 1
Česká republika
Tel: +(420) 25704 1111
Fax: +(420) 25704 2788
E-mail: Podatelna@mfc.cz

Burza cenných papírů Praha
Rybná 14
110 05 Praha 1
Česká republika
Tel: +(221) 831 111
E-mail: info@pse.cz

ESTONSKO

Delegace Evropské komise v Estonsku
Tel: +(372) 6264 400
Fax: +(372) 6264 439
Web: www.euroopalit.ee

Mise Estonska při EU v Bruselu
Tel: +(322) 2273 910
Fax: +(322) 2273 925

Ministerstvo financí
Suur-Ameerika 1
Tallinn 15006
Estonsko
Tel: +(372) 611 3558
Fax: +(372) 696 6810
E-mail: info@fin.ee

HEX Tallinn
Tartu mnt 2
Tallinn EE-10145
Estonsko
Tel: +(372) 6 408 800
Fax: +(372) 6 408 801
E-mail: hex@hex.ee

MAĎARSKO

Delegace Evropské komise v Maďarsku
Tel: +(361) 2099 700
Fax: +(361) 4664 221
Web: www.eudelegation.hu

Mise Maďarska při EU v Bruselu
Tel: +(322) 3790 900
Fax: +(322) 3720 784

Ministerstvo financí
Jozsef Nador ter 2-4
H-1051 Budapest
Maďarsko
Tel: +(36) 1 318 20 66
Fax: +(36) 1 318 25 70
E-mail: kommunikacio@pm.gov.hu

Budapešťská burza cenných papírů
Deák Ferenc u. 5
H-1052 Budapest
Maďarsko
Tel: +(36) 1 429 6857
Fax: +(36) 1 429 6899
E-mail: info@bse.hu

LOTYŠSKO

Delegace Evropské komise v Lotyšsku
Tel: +(371) 7325 270
Fax: +(371) 7325 279
Web: www.eiropainfo.lv

Mise Lotyšska při EU v Bruselu
Tel: +(322) 2820 360
Fax: +(322) 2820 369

Ministerstvo financí
Oddělení pro komunikaci
Tel: +(371) 709 5405
Fax: +(371) 709 5410
E-mail: info@fm.gov.lv

Burza cenných papírů v Rize
Valnu iela 1
LV-1050 Ryga
Lotyšsko
Tel: +(371) 7212431
Fax: +(371) 7229411
E-mail: rfb@rfb.lv

LITVA

Delegace Evropské komise v Litvě
Tel: +(370) 5231 3191
Fax: +(370) 5231 3192
Web: www.eudel.lt

Mise Litvy při EU v Bruselu
Tel: +(322) 7710 140
Fax: +(322) 7714 597

Ministerstvo financí
J. Tumo-Vaizganto 8a/2,
LT-01512 Vilnius
Litva
Tel: +(370) 5 239 0005
Fax: +(370) 5 279 1481
E-mail: finmin@finmin.lt

Litevská národní burza cenných papírů
15. poschodí
Konstitucijos pr. 7
(Business Centre Europa)
LT-08501 Vilnius
Litva
Tel: +(370) 5 2721847
Fax: +(370) 5 272 4894
E-mail: office@nse.lt

POLSKO

Delegace Evropské komise v Polsku
Tel: +(48) 22 5208 200
Fax: +(48) 22 5208 282
Web: www.europa.delpol.pl

Mise Polska při EU v Bruselu
Tel: +(322) 7777 200
Fax: +(322) 7777 297

Ministerstvo financí
Varšava, 00-916
Polsko
Tel: +(48) 22 694 5555
E-mail: biuro.prasowe@mofnet.gov.pl

Varšavská burza cenných papírů
Ksiazeca 4
00-400 Warsaw
Polsko
Tel: +(48) 22 628 3232
Fax: +(48) 22 628 1754
E-mail: gielda@wse.com.pl

SLOVINSKO

Delegace Evropské komise v Slovinsku

Web: www.evropska-unija.si

Mise Slovinska při EU v Bruselu

Tel: +(322) 5124 466

Fax: +(322) 5120 997

Ministerstvo financí

Zupanciceva 3

1502 Ljubljana

Slovinsko

Tel: +(386) 1 478 5211

Fax: +(386) 1 478 5655

Ljubljanska borza

Slovenska cesta 56

1000 Ljubljana

Slovinsko

Tel: +(386) 1 471 02 11

Fax: +(386) 1 471 02 13

E-mail: info@ljse.si

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Delegace Evropské komise v Slovenské republice

Tel: +(421) 2544 31718

Fax: +(421) 2544 32980

Web: www.europa.sk

Mise Slovenské republiky při EU v Bruselu

Tel: +(322) 7436 811

Fax: +(322) 7436 888

Ministerstvo financí

Štefanovicova 5

PO Box 82

817 82 Bratislava

Slovenská republika

Tel: +(421) 2 5958 1111

Fax: +(421) 2 5249 8042

E-mail: inform@mfsr.sk

Bratislavská burza cenných papírů

PO Box 151

Vysoká 17

814 99 Bratislava 1

Slovenská republika

Tel: +(421) 2 49 236 102

Fax: +(421) 2 49 236 103

E-mail: info@bsse.sk

O společnosti Marsh

Marsh, přední světová firma poskytující služby v oblasti rizik a pojištění, má 42 000 zaměstnanců a roční výnosy ve výši 6,9 miliard USD. Tato firma poskytuje svým klientům poradenské služby a služby v oblasti transakcí ve více než 100 zemích. Marsh je součástí společnosti Marsh & McLennan Companies (MMC), celosvětové poradenské firmy, která má přibližně 63 000 zaměstnanců a roční výnosy přesahující 11 miliard USD.

V Evropě společnost Marsh nabízí svým klientům jedinečnou výhodu při plnění jejich potřeb v oblasti řízení rizik a pojištění. Tato výhoda je dvojitá: rozsáhlá síť kanceláří, které jsou zcela ve vlastnictví společnosti, a největší skupina odborných pracovníků v regionu kvalifikovaných pro oblast pojištění. Marsh je jediný makléř, který zcela vlastní a provozuje síť svých kanceláří, což umožňuje poskytovat služby klientům na soustavně vysokém standardu kvality. Naši pracovníci disponují expertizou a zkušenostmi, které jim umožňují si poradit se sociálním, politickým, kulturním a obchodním prostředím jednotlivých zemí.

Tento referát je pátým v sérii pěti referátů publikovaných společností Marsh ve spolupráci se sítí Economist Corporate Network a skupinou Economist Intelligence Unit. Tyto referáty se zaměřují na důsledky rozšíření EU z hlediska řízení rizik pro podniky působící v osmi přičleněných zemích střední a východní Evropy. Po úvodním referátu této série se druhý referát zaměřil na ochranu spotřebitele, třetí na ochranu zaměstnance a čtvrtý na odpovědnost za škody v oblasti životního prostředí.

Pokud byste si přáli prodiskutovat se společností Marsh své problémy a potřeby v oblasti rizik a pojištění, obraťte se prosím na někoho z níže uvedených pracovníků.

Česká republika

Dominik Stros
Telefon: +(420) 221 418 130
E-mail: dominik.stros@marsh.com

Estonsko

Valdeko Allik
Telefon: +(372) 681 1000
E-mail: valdeko.allik@marsh.com

Maďarsko

Thomas Papatthanasziu
Telefon: +(361) 461 4200
E-mail: thomas.papatthanasziu@marsh.com

Lotyšsko

Zaneta Jaunzeme
Telefon: +(371) 709 5095
E-mail: zaneta.jaunzeme@marsh.com

Litva

Rimantas Chaleckas
Telefon: +(37 05) 2526170
E-mail: rimantas.chaleckas@marsh.com

Polsko

Wojciech Woźnica
Telefon: +(48 22) 456 4200
E-mail: wojciech.woznica@marsh.com

Slovensko

Denisa Siskova
Telefon: +(421 2) 592 054 11
E-mail: denisa.siskova@marsh.com

Slovinsko

Gregor Dostal
Telefon: +(3861) 569 21 60
E-mail: gregor.dostal@marsh.com

Informace zde obsažené vycházejí ze zdrojů, které považujeme za spolehlivé, a měly by být vnímány jako všeobecné informace pouze pro účely řízení rizik a pojištění. Marsh neposkytuje žádná prohlášení ani žádné záruky, vyjádřené výslovně nebo implicitně, ohledně správnosti informací obsažených v tomto materiálu ani ohledně finanční situace, platební schopnosti nebo znění pojistných smluv pojistitelů nebo zajistitelů. Tyto informace nejsou zamýšleny jako rada pro účely jakékoliv individuální situace a nelze se na ně jako na takové spoléhat. Pojištění by se mělo poradit se svými poradci v oblasti pojištění a práva o jednotlivých problémech pojistného krytí.

Tento dokument ani žádná část informací v něm obsažených nesmějí být kopírovány ani reprodukovány v jakékoliv podobě bez povolení společnosti Marsh Inc, s výjimkou toho, že klienti společnosti Marsh Inc nemusejí takové povolení získat, pokud zprávu užívají pro své interní účely.

www.marsh.com

© 2004 Marsh Inc. Všechna práva vyhrazena.